

EMOTIONAL INTELLIGENCE – CONTENT ANALYSIS OF THE TERMINOLOGY IN EDUCATIONAL MATERIALS FOR PRESCHOOL¹

Karina Gospodinova – PhD student

Faculty of Education

St. Cyril and St. Methodius University of VelikoTarnovo

Phone: +359 882 066 269

E-mail: karina.eneva@gmail.com

Abstract: *This report represents a content analysis of six preschool program systems for the frequency of appearance of several terms in the domain of emotional intelligence. Manuals dedicated to emotional learning are also examined. Teachers currently have the emotional intelligence idea integrated within the curriculum, thus this analysis shows whether the frequency of appearance of the terms differs among the program systems and the manuals dedicated for increasing emotional intelligence in preschool.*

Key words: *emotional intelligence, emotional competence, emotional literacy, emotional plasticity, emotional quotient, empathy, feeling, emotion*

ВЪВЕДЕНИЕ

Връзката на емоционалната интелигентност с развитието на живота на индивида като възрастен е обект на множество изследвания. Според закона, в предучилищното образование в България, емоционалното възпитание е застъпено като интегрирана част от цялостния образователен и възпитателен процес (*Zakon za preduchilishtnoto i uchilishtno obrazovanie*, n.d). Едновременно с това, се предлага и възможността за прилагане на авторски и иновативни програмни системи, като учителят има право да проведе до пет педагогически ситуации над допустимия минимум (15 педагогически ситуации за III група), и още две допълнителни, ако прилага такъв тип система (*NAREDBA* №5, n.d). Тези законови рамки позволяват прилагането на образователно направление за развитие на емоционална интелигентност, стига то да бъде съобразено с възрастовото развитие на децата, както и да съдържа необходимите елементи – тематично разпределение, книга за учителя, познавателна книжка. В настоящото изследване е използвано такова образователно направление, отговарящо на всички изисквания и състоящо се от 32 педагогически ситуации, всяка от които е организирана по рамка, която се повтаря през цялата година.

Докладът доразвива публикувано проучване на честотата на срещане на емоционални стимули (думи или изображение) в образователните материали за III подготвителна група (Gospodinova, 2018), като надгражда, анализирайки програмните системи за наличието на термини свързани с емоционалната интелигентност. Разгледано е и авторско образователно направление, посветено на развитието на емоционалната интелигентност в тази възрастова група. **Целта** на изследване да провери има ли съществена разлика между количеството термини в програмните системи и в образователното направление, посветено на емоционалната интелигентност.

Необходимо е да бъдат изпълнени следните **задачи**:

- Да бъде проверена литературата за наличието на думи и термини свързани с емоционалната интелигентност.
- Да бъде подготвен речник с термини, свързани с емоционалната интелигентност.

¹Докладът е представен на студентската научна сесия на 25 октомври 2019 с оригинално заглавие на български език: ЕМОЦИОНАЛНА ИНТЕЛИГЕНТНОСТ - КОНТЕНТ АНАЛИЗ НА ТЕРМИНОЛОГИЯТА В ОБРАЗОВАТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ ЗА III ПОДГОТВИТЕЛНА ГРУПА.

- Да бъде осъществен анализ със специален софтуер за честотата на срещане на термините в съществуващите тематични разпределения и книгите за учителя.
- Да бъде направен сравнителен анализ с авторското образователно направление за обучение по емоционална интелигентност.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Преглед на терминологията

В научната литература се среща многообразие от термини, свързани с емоционалната интелигентност. Тук ще бъдат описани тези, които са използвани за контент анализа.

Емоционална интелигентност – това е съвкупност от умения, които са свързани с разбирането, осмислянето, обработката на емоциите и отражението им върху действията на индивида. Съществуват няколко различни модела: модел на Майер, Саловей и Карузо, модел на Даниел Голман, модел на Рувен Бар-Он, модел на Е. Фърнам и К. Петридес, които се различават по това дали приемат като изходна позиция емоционалната интелигентност като способност или като личностна черта (Gospodinova, 2017). Съществува и пирамидален модел за емоционална интелигентност, състоящ се от девет слоя и основан на концепциите за интра и интерперсонални интелигентности на Х. Гарднър (Drigasand Papoutsis, 2018).

Емоционална компетентност – понятието се обяснява най-вече с връзката на емоциите едновременно със способности и с интелигентност, като това са прояви на специфични компетентности, свързани с изразяването и осъзнаването на емоциите и отпечатъка им върху поведението. Често в интерпретациите на различни автори се припокрива с емоционалната интелигентност (Neshkova, 2014).

Емоционална грамотност – основа на качеството на взаимоотношенията и социалния капитал, базирана на ценности и способности (Roffey, 2008).

Емоционална пластичност – представлява възможността на индивида да учи нови поведенчески модели или навици, свързани с емоционалността му и нейните прояви (Kotsou et al., 2011)

Емоционален коефициент – измерена стойност на способността на индивида да чувства, разбира и да влияе на собствените си емоции, както и на емоциите на другите, с цел да подпомогне пълноценно общуване (Sample, 2013)

Емпатия – представлява поведение, дължащо се на активирането на подобни невропсихологически импулси в индивида, провокирани от взаимодействието му с друг човек (Mafessoni and Lachmann, 2019)

Емоции - неврологични реакции на емоционални стимули, които се пораждат в амигдалата и невrocортекса. Това са реакции, които са универсални и еднакви за всички, поради факта, че са свързани с реакции на тялото породени от невротрансмитери и освободени хормони. Възможно е да се наблюдават минимални разлики на база индивид или обстоятелства (iMotions, 2019).

Чувства - Те са породени от емоциите, но носят отпечатъка на индивидуални опит, вярвания, спомени, морал, мисли (iMotions, 2019).

Методология на изследването

След анализ на литературата може да бъде формулирана следната **хипотеза**: Съществува статистически значима разлика в разпределенията на термините, свързани с емоционалната интелигентност, между програмните системи за III група и авторското образователно направление за обучение по емоционална интелигентност. **Алтернативната хипотеза** гласи, че статистически значима разлика не съществува.

В настоящото изследване са включени 50% от съществуващите програмни системи, одобрени за работа в III група (*Списъци на познавателни книжки*, 2018). Това са АБВ игри, Аз съм в детската градина, Вики и Ники, Моливко, Прикани пътечки, Ръка за ръка. Те са сравнени с образователно направление за развитие на емоционална интелигентност – Дъга от емоции.

Необходимо е да се отбележи, че използваните материали за III група, носят множество различни наименования – програмни системи, учебни материали, помагала, по тази причина за улеснение на четящите ще бъдат наричани с общото название програмна система.

На база на обзора на теоретичната литература е създаден речник с термини, които да се използват в изследването. Той включва: емоционална интелигентност, емоционална компетентност, емоционална грамотност, емоционална пластичност, емоционален коефициент, емпатия, емоция, чувство.

Изследвани са тематичните разпределения и книгите за учителя за всяка една от шестте програмни системи, както и съответните материали от авторското образователно направление – Дъга от емоции. Текстобработващата програма, използвана за случая е dtSearch 7.92 (Build 8572). След индексирание на данните са приложени търсене с конкретни фрази, булеви фрази и fuzzy търсене за намиране на производни на думите.

- Примерна процедура, включваща търсене на конкретна фраза и булево търсене: *“емоционален коефициент“ or “емоционалния коефициент” or “емоционалният коефициент” or “емоционалните коефициенти“.*
- Примерната процедура за откриване на всички възможни попадения, включващи производни на думата: **емоция**

Данните са групирани в независими променливи – Програмна система и Образователно направление. Данните за всеки един от изследваните термини са записани като зависимите променливи.

Резултатите са получени след обработка с Statistical Package for Social Sciences version 19 (IBM SPSS Statistics 23; SPSS Inc., Chicago, IL, United States). Приложени са описателна статистика, Shapiro-Wilk test, Skewness, непараметричен Kruskal-Wallis тест.

Резултати от изследването

Като първа стъпка е предприето сравнение между шестте програмни системи. В Таблица 1 са показани резултатите от описателната статистика и теста за нормалност.

Таблица 1

<i>Descriptive Statistics, Tests of Normality (a,b,c,d)</i>									
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Skewness	Std. Error	Shapiro-Wilk	Sig.
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic		Statistic	
ЕИ	54	0	0	0,00	0,000				
ЕК	54	0	1	,04	,191	5,044	,325	,188	,000
ЕГ	54	0	0	0,00	0,000				
ЕП	54	0	0	0,00	0,000				
ЕКоеф	54	0	0	0,00	0,000				
Емпатия	54	0	4	,13	,584	5,879	,325	,234	,000
Емоция	54	0	96	15,67	23,982	2,201	,325	,671	,000
Чувство	54	0	46	5,74	10,098	2,601	,325	,621	,000
Valid N (listwise)	54								

a. Емоционална интелигентност is constant. It has been omitted.

b. Емоционална грамотност is constant. It has been omitted.

c. Емоционална пластичност is constant. It has been omitted.

d. Емоционален коефициент is constant. It has been omitted.

Вижда се, че термините емоционална интелигентност, емоционална грамотност, емоционална пластичност и емоционален коефициент не се споменават в програмните системи. От останалите термини най-силно застъпен термин е Емоция ($M = 15.67$, $SD = 23.98$, $Min = 0$, $Max = 96$), а най-слабо Емоционална компетентност ($M = .04$, $SD = .191$, $Min = 0$, $Max = 4$).

Данните за асиметрията (Skewness) показват, че тя е силно положителна, с най-ниска стойност за Емоция - 2.201 ($SE = .325$). Тестът за нормално разпределение на Shapiro-Wilk дава статистически значими резултати при всички изследвани термини, при $p < .05$. Това отхвърля нулевата хипотеза на теста, което означава, че данните не са нормално разпределени.

Непараметричен тест Kruskal-Wallis test е използван, за да бъдат сравнени медианите на четирите термина, които се срещат в материалите, като се вземе предвид тяхната принадлежност към програмни системи, или към образователни направления. Резултатите са описани в таблица 2, като статистическа значимост е изчислена само за Емоция ($\chi^2(5, n = 54) = 13.620$, $p = .018$). Това означава, че H_0 за еднаквост на разпределението сред програмните системи може да бъде отхвърлена. Значим резултат при изследване на образователните направления показва само Чувство ($\chi^2(5, n = 54) = 18.548$, $p = .017$).

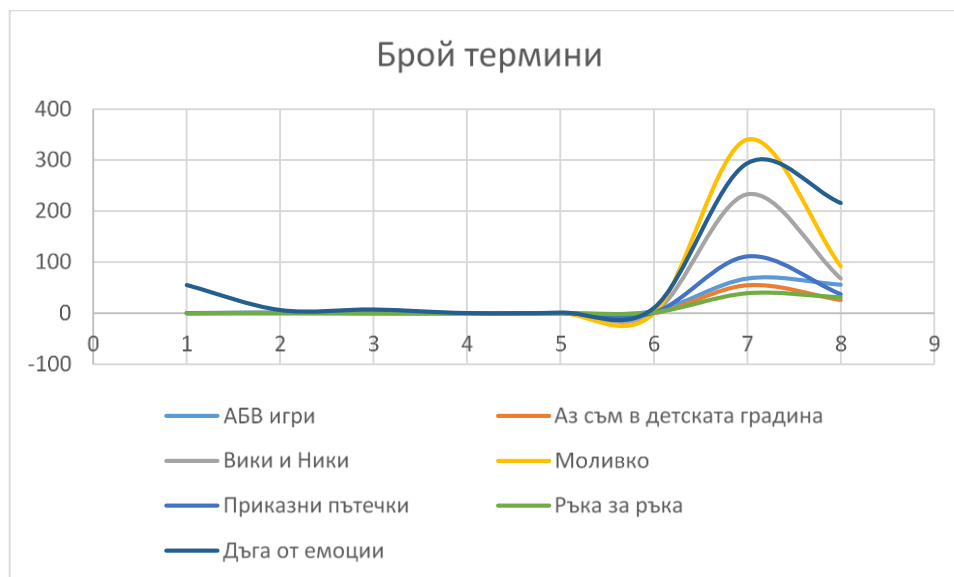
Таблица 2
Вариативност - книги за учителя
Kruskal - Wallis test

	Програмна система				Образователно		
	N	Degrees of freedom	Kruskal - Asymptotic sign, (2-sided test)		Degrees of freedom	Kruskal - Asymptotic sign, (2-sided test)	
			Statistic	Wallis		Statistic	Wallis
ЕК	54	5	4.007	.538	8	7.135	.522
Емпатия	54	5	5.184	.394	8	10.240	.249
Емоция	54	5	13.620	.018*	8	10.782	.214
Чувство	54	5	3.326	.650	8	18.548	.017*
Valid N (listwise)	54						

* Asymptotic significances are displayed. The significance level is .05

The test statistics is adjusted for ties.

Втората стъпка от изследването е сравняване между програмните системи и авторското образователно направление. За целта се взема сумарния брой на срещане на термини по програмни системи. На фигура 1 ясно се вижда, че макар програмните системи да се сравняват сумарно (всички образователни направления), Дъга от емоции съдържа значителен брой срещания на термините: ЕИ – 55 пъти, ЕК – 6 пъти, ЕГ – 7 пъти, ЕП – 0, EQ – 1, Емпатия – 10, Емоция – 294, Чувство – 216 пъти. Моливко превъзхожда Дъга от емоции по брой на срещания само за Емоция.

Фиг. 1 Брой термини в изследваните текстове

Разпределението отново не е нормално ($W = .497, p < .05$).

При Kruskal-Wallistest за значимост на разликата в разпределенията, резултата показва, че при разпределението на термините между изследваните елементи (програмните системи и Дъга от емоции) няма статистически значими разлики ($\chi^2(6, n = 56) = 7.164, p = .306$).

ИЗВОДИ

Представените резултати и направените анализи довеждат до заключението, че Дъга от емоции среща учителите с термини за емоционална интелигентност толкова често, колкото една цяла програмна система. Така хипотезата на изследването е отхвърлена и можем да приемем алтернативната хипотеза, че статистически значима разлика между програмните системи и образователното направление Дъга от емоции не съществува.

Повдига се въпросът дали в сегашния си вид емоционалното възпитание е достатъчно и дали има необходимост от регулярното използване на образователно направление посветено изцяло на изучаване на емоциите. Ниската честота или тотално отсъствие на някои от термините може да се дължи на факта, че в България обучение по емоционална интелигентност не е предвидено в ДОС и съответно не се прилага в детските заведения. Терминологията все още не е широко разпространена, което предполага, че авторите не разчитат изцяло на конкретни думи да подтикнат учителя към работа с емоциите.

Необходимо би било да се изследва отражението на практика на ОН Дъга от емоции. Изследването може да се разшири като се направи семантичен контент анализ на използваните книги, за да се провери дали и по какъв друг начин учителите са насочвани към темата за емоциите.

В заключение може да се обобщи, ще е необходимо разширяване на познанието и зачестяване на употребата на термини, които да стимулират учителя да развива емоционална интелигентност в децата, с които работи. Това би било полезно и при използване на съществуващите програмни системи с интегрирано емоционално възпитание и при провеждане на допълнителни педагогически ситуации с образователно направление Дъга от емоции.

Научното изследване е реализирано с подкрепата на Фонд „Научни изследвания” Договор № ДМ 15/3 от 20.12.2017г.

REFERENCES

- Drigas, A. S. & Papoutsis, C. (2018). A New Layered Model on Emotional Intelligence. *Behavioral sciences (Basel, Switzerland)*, [online] 8(5), 45. doi:10.3390/bs8050045. Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/> [Accessed 2 Sept. 2019].
- Gospodinova, K. (2017) Emotional Intelligence and Some Socio-Pedagogical Aspects. 1st ed. [PDF] Veliko Tarnovo: Velikot "Tarnovski Universitet Sv. Sv. Kiril i Metodij, 1-9. Available at: <http://www.uni-vt.bg/> [Accessed 2 Sept. 2019]. (**Оригинално заглавие:** Господинова, К. (2017) Емоционалната интелигентност и някои социалнопедагогически аспекти. 1st ed. [PDF] Велико Търново: Великотърновски университет Св. Св. Кирил и Методий, 1-9. Available at: <http://www.uni-vt.bg/> [Accessed 2 Sept. 2019].)
- Gospodinova, K. (2019). Content Analysis of Several Preschool Program Systems in the Domain of Emotions – The Case of Bulgaria. *PUPIL: International Journal of Teaching, Education and Learning*, 3(1), pp.146-163. [PUPIL] [SCRIBD] [Semantic Scholar]
- iMotions. (2019) How to Measure Emotions and Feelings (and the Difference Between Them) [Blog] Available at: <https://imotions.com/blog/difference-feelings-emotions/> [Accessed 2 Sept. 2019]
- Kotsou, I., Nelis, D., Grégoire, J., & Mikolajczak, M. (2011). Emotional plasticity: Conditions and effects of improving emotional competence in adulthood. *Journal of Applied Psychology*, [online] 96 (4), 827-839. Available at: <http://dx.doi.org/10.1037/a0023047> [Accessed 2 Sept. 2019] [Semantic Scholar] [PubMed]
- Mafessoni, F. And Lachmann, M. The Complexity of Understanding Others as The Evolutionary Origin of Empathy and Emotional Contagion. *Scientific Reports* (2019) Available at: DOI:10.1038/s41598-019-41835-5 [Accessed 2 Sept. 2018]. [Semantic Scholar] [ResearchGate]
- Ministry Of Education and Science (n.d.). Ordinance №5/ 03.06.2016/ For Pre-school Education [PDF] Available at: <https://www.mon.bg/bg/59> [Accessed 2 Sept. 2018]. (**Оригинално заглавие:** МОИ (n.d.). НАРЕДБА № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование [PDF] Available at: <https://www.mon.bg/bg/59> [Accessed 2 Sept. 2015].)
- Ministry of Education and Science (n.d.). Lists of Educational Books, Textbooks and Training Kits That Can Be Used in the Pre-school and School Educational (2018). [PDF] Available at: <https://www.mon.bg/bg/100528> [Accessed 16 Dec. 2018]. (**Оригинално заглавие:** МОИ (n.d.). Списъци на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти, които могат да се ползват в системата на предучилищното и училищното образование. (2018). [PDF] Available at: <https://www.mon.bg/bg/100528> [Accessed 16 Dec. 2018])
- Ministry of Education and Science (n.d.). Law of Preschool and School , Num.: 79 From 13.10.2015. In Force from 1.08.2016 (2015). [PDF] Available at: <https://www.mon.bg/bg/57> [Accessed 14 December. 2018] (**Оригинално заглавие:** МОИ (n.d.). Закон за предучилищното и училищно образование Обн., ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.08.2016 г. (2015). [online] Available at: <https://www.mon.bg/bg/57> [Accessed 14 Dec. 2018])
- Neshkova, R. (2014) Student's Emotional Competence. Bulgarian Language and Literature Training in a Multicultural Environment at the Beginning of the Basic Educational Level, Sofia, Riva. (**Оригинално заглавие:** Нешкова, Р. (2014) Емоционалната компетентност на учениците. Обучението по български език и литература в мултикултурна среда в начален етап на основната образователна степен. София, Рива)
- Roffey, S. (2008) Emotional literacy and the ecology of school wellbeing, Education and Child Psychology, [online] 25 (2), 29-39. Available at: https://www.researchgate.net/publication/285862577_Emotional_literacy_and_the_ecology_of_school_well-being [Accessed 2 Sept. 2019].
- Sample, M (2013) Emotional Quotient. Dr. Izzy Justice and Target Training International, Ltd. [PDF] Available at: <http://www.tcci.com.au/getattachment/Training/Short-Courses/Emotional-Quotient-Sample-Report.pdf.aspx> [Accessed 2 Sept. 2018].